

Foreldrenes tid med barna er oppjaget og preget av stress. De skal rekke å gi barna alt det skolen ikke tilbyr. Det er på tide med en mer effektiv arbeidsdeling.

Heldagsskolen

FREDAGSKRONIKK MARI REGE

Jeg er på forskningsopphold i USA. Barna har begynt på offentlig skole. På første foreldremøte forteller rektor oss at en offentlig skole ikke nødvendigvis er en bra skole: Dersom en offentlig skole skal være en bra skole, må foreldrene bidra. Deretter ber han oss både om pengegaver og frivillig arbeid på skolen.

Vi ante ikke hva som ventet oss. Hver uke får vi epost fra hver av lærerne til våre tre barn: Hvem kan hjelpe til på biblioteket, på datarommet, på mattestasjonen, på lesestasjonen, og så videre. Frivillig arbeid har lenge vært viktig i den amerikanske skolen. Etter at den offentlige skolen i California de siste årene har fått stadig strammere budsjett, har presset på foreldrene økt ytterligere. Lærerassistenter er blitt erstattet av frivillige foreldre.

Men foreldrenes tid er ikke gratis, selv om vi ikke ser kostnaden på skolebudsjettet. Fra et samfunnsøkonomisk ståsted må vi regne med alternativkostnaden av tiden til de frivillige – mange av dem hadde kanskje vært mer i betalt arbeid dersom skolen hadde krevd litt mindre. I tillegg kommer kostnaden av all den dårlige samvittigheten hos dem som ikke har anledning til å jobbe frivillig på skolen midt i arbeidstiden.

Ved første øyekast kan kontrasten til Norge virke stor, hvor vi blir oppgitt over at foreldre må stelle istand julegrøt og påskefrokost for barna midt i arbeidstiden, men også i Norge er skolen organisert på en måte som gjør at foreldres tid utnyttes ineffektivt.

Skoledagen i Norge er kort, undervisning innenfor musikk, kunst og fysisk aktivitet er svært begrenset, og leksene er ofte betydelige. For skolebarn innebærer foreldrenes fulltidsjobb lange ettermiddager på skolefritidsordning, eller – for de litt større – å være hjemme alene inntil far og mor kommer hjem fra jobb. Når mor og far kommer hjem, er det om å gjøre

å få spist en middag så fort som mulig for å rekke diverse fritidsaktiviteter – og fritidsaktivitetene er ofte mange, for at foreldrene skal føle at barna får tilstrekkelig stimulering innenfor estetiske fag og fysisk aktivitet. På toppen av dette kommer krav om at foreldrene følger opp lekser, ofte med instruksjonsark fra læreren med plass for foreldrenes signatur for å bekrefte at jobben er gjort.

Det er mye positivt knyttet til frivillighet og fritidsaktiviteter etter middag – også til lekser – men spørsmålet er om dette dominerer for stor del av tiden familien har sammen.

Det er på tide med en mer effektiv arbeidsdeling. Mange familier kunne fått det bedre med en heldagsskole som gir barna mer læring, fysisk aktivitet og estetiske fag. Da ville familien fått det mindre hektisk om ettermiddagen med færre aktiviteter og mindre lekser, fordi mye av dette var unnagjort før mor og far kom hjem fra jobb.

Selvsagt skal foreldrene fortsette å følge opp barna når de kommer hjem, men de vil bruke mindre av denne viktige tiden i en bil på vei til en aktivitet, på stadig å fortelle barnet at det må skynde seg, eller på store mengder lekser. I stedet kan familien ha en rolig middag sammen uten at noen skal rekke noe. Det er også tid til å svare ordentlig på alle spørsmål barnet har, og prate om venner, skoledagen og skolearbeidet. Ikke minst er det tid til å lese sammen med barnet – ikke bare leseleksen fra skolen, men også til å kose seg med en bok som barn og foreldre har valgt sammen.

Det vil koste å utvide skolen med to timer hver dag, og det vil kreve at vi nedprioriterer andre offentlige goder eller øker skattene. Samtidig skal vi ikke se bort fra at heldagsskolen vil gjøre at flere kvinner vil velge å jobbe fulltid fremfor deltid, noe som vil gi både økt verdiskaping og mer skatteinntekter.

Heldagsskolen har også viktige fordelingsvirkninger. I USA

lykkes de ressurssterke nabolagene i større grad å mobilisere foreldrene til frivillig innsats, og dette bidrar til å gi dem betydelig bedre skoler enn i ressursvake nabolag. I Norge ser vi ikke like store forskjeller mellom skolene, men forskjellene er betydelige dersom man ser på den totale oppfølgingen barn får. Barn fra ressurssterke familier blir i mye større grad hjulpet med lekser og fulgt på aktiviteter som skal stimulere barnas utvikling. Heldagsskolen vil i større grad sikre at alle barn får denne oppfølgingen.

Ofte møter heldagsskolen motstand fordi man tror det innebærer at barna mister verdifull tid med foreldrene. Jeg tenker at det er motsatt; heldagsskolen innebærer en mer effektiv arbeidsdeling som gir foreldrene mer verdifull tid med barna.

■ *Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO*

■ **SKOLE HELE DAGEN.** Med heldagsskole kan familien ha en rolig middag sammen uten at noen skal rekke noe.

Foto: Istockphoto

FLERE INNLEGG Side 30–31

Gjestekommentar

Pust lettere med fornybar energi

Edgar Hertwich, Thomas Gibon og Anders Arvesen

Innlegg

Fra Statoil til StatSun

Anne Jortveit

Utredning først – politikk etterpå

Nils Holme

Motivasjonsindustrien?

Bård Kuvaas og Anders Dysvik

FREDAGSKRONIKKEN

KAREN HELENE
ULLTVEIT-MOE

MARI
REGE

ALEXANDER
CAPPELEN

SIMEN
MARKUSSEN

OLA
KVALØY

KATRINE
LØKEN

BÅRD
HARSTAD